

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2025-04-02

Remissyttrande över promemorian om *Ändrade ersättningsregler för privatkopiering* (Ju2025/00414)

Inledning

Konstnärnämnden har fått promemorian om *Ändrade ersättningsregler för privatkopiering* (Ju2025/00414) på remiss och lämnar härmed sitt yttrande.

Utöver Konstnärnämndens grunduppdrag att hålla sig underrättad om konstnärers¹ ekonomiska och sociala villkor, har myndigheten i sitt regleringsbrev uppdraget att sprida kunskap om upphovsrätten och dess betydelse för konstnärers företagande inom kulturella och kreativa branscher och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger.²

Upphovsrättens betydelse för konstnärers villkor

För de allra flesta konstnärliga yrkesgrupper är upphovsrätten helt avgörande när det gäller möjligheten att leva av, och utvecklas inom, sitt konstnärliga och kreativa arbete. Med stöd av upphovsrätten kan upphovspersoner och utövare ha inflytande över användningen av sina verk och prestationer, och därigenom få successiv ersättning för nedlagt arbete över tid.

Att upphovsrätten fungerar för upphovspersoner och utövare är avgörande för att hela näringskedjan inom de kulturella och kreativa branscherna ska kunna utvecklas och växa. De materiella och ekonomiska värden som byggs upp inom de kreativa branscherna inhämtas initialt från upphovspersoners och utövares konstnärliga skapande.

Sammanfattande kommentarer

Konstnärnämnden anser att det är problematiskt att upphäva ömsesidighetskravet. Det kommer leda till att även utländska rättighetshavare från länder som exempelvis USA och Storbritannien kan få privatkopieringsersättning i Sverige, även om svenska upphovspersoner inte får motsvarande ersättning i dessa länder.

¹ I uppdraget avses yrkesverksamma upphovspersoner och/eller utövare oavsett konstområde.

² Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Konstnärnämnden.

Konstnärnsnämnden ser en risk i att de nuvarande tarifferna inte kommer att kunna höjas tillräckligt för att kompensera svenska rättighetshavare för intäktsbortfallet. Det kommer att ha ekonomiska konsekvenser för svenska upphovspersoner och utövare. Den parallella propositionens förslag att ge utökade rättigheter till radio- och tv-företag riskerar dessutom att ytterligare minska ersättningarna till konstnärer.³

Konstnärnsnämnden delar regeringens bedömning att konsekvenserna av domen är problematiska. Vi välkomnar därför regeringens avsikt att, tillsammans med likasinnade EU-länder, arbeta för att kommissionen ska lägga fram ett lagförslag som gör det möjligt att behålla nuvarande regler om ömsesidighet.

Övergripande kommentarer

Konstnärnsnämnden vill påminna om betänkandet *Privatkopieringsersättning i framtiden* (SOU2022:20). I vårt remissyttrande⁴ välkomnade vi utredningens förslag att bredda ersättningen till att omfatta alla offentliggjorda verk, ett förslag som skulle leda till att även text och stillbild fullt ut omfattas. Konstnärnsnämnden menar att Sverige även har ett behov av att justera införandet av Infosocdirektivets artikel 5.2.b och därigenom uppfylla EU-rättens krav i detta avseende.

Ändrade ersättningsregler för privatkopiering

5 Ändrade ersättningsregler för användningen av ljudapparater

Konstnärnsnämnden har förståelse för att Sverige behöver anpassa sin lagstiftning för att följa EU-domstolen (mål C-227/23, Kwantum) som slagit fast att krav på ömsesidighet ska regleras på EU-nivå och inte av medlemsstater själva.

Samtidigt menar Konstnärnsnämnden att det finns en risk att de nuvarande tarifferna inte kommer att kunna höjas tillräckligt för att kompensera svenska rättighetshavares intäktsbortfall. Det kommer att ha direkta ekonomiska konsekvenser för svenska upphovspersoner och utövare.

Konstnärnsnämnden ser det därför som angeläget att regeringens fullföljer sin avsikt att, tillsammans med likasinnade EU-länder, verka för att kommissionen lägger fram ett lagförslag som gör det möjligt att behålla nuvarande regler om krav på ömsesidighet.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Konstnärnsnämnden anser att det föreslagna datumet för ikraftträdande ligger för nära i tid och förordar att datumet senareläggs till 1 juli 2026 för att något minska de praktiska och ekonomiska konsekvenserna.

Konstnärnsnämnden stöder dagens system där rättighetshavarna, genom organisationen Copyswede, förhandlar med branschen om ersättningsnivåerna. Det kommer med

³ Regeringens proposition (2024/25:137), *Ersättning till radio- och tv-företag vid privatkopiering*

⁴ Konstnärnsnämndens remissyttrande av betänkandet, *Privatkopieringsersättning i framtiden* (SOU2022:20)

regeländringen finnas ett antal skäl som motiverar att ersättningen bör höjas och där det kommer behövas ett antal förhandlingar.

7 Ekonomiska och andra konsekvenser

Konstnärsnämnden delar promemorians bedömning att förslaget troligen kommer leda till minskade intäkter för utövande konstnärer och producenter med anknytning till Sverige. En påtaglig andel av ersättningen kommer att betalas ut till rättighetshavare med anknytning till tredjeland, framför allt till USA och Storbritannien. Till detta kommer även förslaget om ge utökade rättigheter till radio- och TV-företag vilket ytterligare kommer påverka den nuvarande inkasserade ersättningen.

Förslaget kommer att ha omedelbara negativa ekonomiska konsekvenser för upphovspersoner och utövande konstnärer. Uteblir ett europeiskt lagförslag, som gör det möjligt att behålla nuvarande regler, befarar Konstnärsnämnden att de nuvarande tarifferna inte kommer kunna höjas till de nivåer som krävs för att kompensera intäktsbortfallet för svenska rättighetshavare.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetschef och direktör Mika Romanus efter föredragning av utredare Stefan Ahlenius. I beredningen av ärendet har även utredaren Sara Lönnroth och avdelningschef Magnus Kirchhoff deltagit.

Mika Romanus
Myndighetschef och direktör

Stefan Ahlenius
Utredare